

Impressum

Chefredaktion: Kseniya Fuchs, Ilona Gerlach
Layout: Michael Sobolev, Kseniya Fuchs
Illustration: Anastasiia Moldavan (Cover), Kateryna Kostyuchenko (Comics)

Lektorat: Ilona Gerlach, Afina Albrecht, Roswitha Quadflieg
Übersetzerinnen: Olena Lusanova, Anna Gutsaliuk

Herausgeber: Ukrainisches Atelier für Kultur & Sport e. V.
Hermannstr. 5A, 70178 Stuttgart
E-Mail: info@uaks.de
ISSN: 2509-8136, limitierte Auflage
Erscheinungsweise: quartalsweise

Kontakt Redaktion: E-Mail: red@gelblau.net
Webseite: www.gelblau.net, www.fb.com/gelblau.ua, [@gelblau.ua](https://www.instagram.com/gelblau.ua)

Druck: WTRmachenDRUCK GmbH Mühlbachstraße 7, 71522 Backnang

Autor:innen: Олена Лузанова / Olena Lusanova
Сергій Баклажаненко / Sergii Baklazhanenko
Олена Богатиренко / Olena Bogatyrenko
Ольга Вознюк / Olga Vosniuk
Галина Коман / Galyna Koman
Ганна Гнедкова / Ganna Gnedkova
Вікторія Вітренко / Viktoriia Vitrenko
Галина Жубіль / Halyna Zhubil
Андрє Штюр / André Störr
Юлія Дунасвська / Yuliia Dunaiivska
Агнешка Пільх / Agnieszka Pilch

Credits für Fotos: Sergii Baklazhanenko, Alyona Kulyzka, Familie Miroshnitschenko, Ganna Gnedkova, Oksana Stavron, Dmytro Antonov, Witalii Horodetskyi, Anton Avdieiev, André Störr, Viktoriia Vitrenko [freepic.com](https://www.freepic.com), [Wikipedia Commons](https://www.wikimedia.org/wiki/Wikipedia:Commons).

Die Meinung der Redaktion kann sich von der Meinung der Autoren unterscheiden.

© Copyright 2024 – Urheberrechtshinweis

Alle Inhalte dieses Werkes, insbesondere Texte, Fotografien und Grafiken, sind urheberrechtlich geschützt. Das Urheberrecht liegt, soweit nicht ausdrücklich anders gekennzeichnet, bei Ukrainisches Atelier für Kultur und Sport e.V. Wer gegen das Urheberrecht verstößt (z.B. Bilder oder Texte unerlaubt kopiert), macht sich gem. §§ 106 ff. UrhG strafbar, wird zudem kostenpflichtig abgemahnt und muss Schadensersatz leisten (§ 97 UrhG).

Editorial

Любі читачі,

У кожної людини є якась мрія, чи не так? Ми точно знаємо, що мільйони українців по всьому світу з'єднані однією великою мрією, з великою кількістю складників. Вони мріють про Перемогу (так, не про припинення війни, а саме про Перемогу, адже за нами правда), про те, як повернутися додому, про те, як відбудують свої розтрощені російськими ракетами та іранськими дронами будинки, про те, як відбудуватимуть та розвиватимуть післявоєнну Україну. Як мінімум 2,5 роки у кожному привітанні з днем народження, Різдом або Новим роком українці бажують одне одному здійснення тієї самої Мрії, мирного неба, більше спокійних ночей.

Але хай там що - життя триває. За останні 2,5 роки ми багато писали про волонтерство й бізнес, про культурні ініціативи та психологічне здоров'я, про життя поставлене на паузу та про рух вперед.

Цей номер ми вирішили присвятити нашим мріям. Про що мріють українці окрім Перемоги? Чи доречно мріяти взагалі? Чи на часі культура? А про що мрієте в цей момент Ви?

Ласкаво просимо до 33 випуску Gel[:b]lau!

#всебудеукраїна
Редакція Gel[:b]lau

Liebe Leserschaft,

Jeder hat einen Traum, oder? Wir wissen mit Sicherheit, dass ein sehr großer Traum mit vielen Komponenten die Millionen von Ukrainern auf der ganzen Welt verbindet. Sie träumen vom Sieg (ja, nicht vom Ende des Krieges, sondern vom Sieg, denn das Recht und die Wahrheit sind hier offensichtlich an der ukrainischen Seite), davon, wie sie nach Hause zurückkehren, wie sie ihre von russischen Raketen und iranischen Drohnen zerstörten Häuser wieder aufbauen und davon, wie Sie die Ukraine der Nachkriegszeit wieder aufbauen und weiterentwickeln werden. Seit mindestens 2,5 Jahren wünschen sich die Ukrainer bei jedem Geburtstags-, Weihnachts- oder Neujahrsgruß gegenseitig, dass der Eine Traum in Erfüllung geht, einen friedlichen Himmel und ruhige Nächte (ohne Luftalarm).

Aber das Leben geht weiter, unabhängig davon, was in der Welt passiert. In den letzten 2,5 Jahren haben wir viel über die verschiedenen Facetten geschrieben: über Freiwilligenarbeit und Wirtschaft, über kulturelle Initiativen und Projekte zur Förderung der psychischen Gesundheit, über das Anhalten des Lebens und über die Schritte nach vorne.

Wir haben beschlossen, diese Ausgabe den Träumen zu widmen. Wovon träumen die Ukrainer außer dem Sieg? Ist es überhaupt angemessen zu träumen? Ist die Kultur zeitgemäß? Wovon träumen Sie just in diesem Moment? Willkommen zur 33. Ausgabe von Gel[:b]lau!

#slavaukraini
Ihre Redaktion ■

Загадкові трипільці: пошуки Давньої Європи

У давній історії Європи є сторінки, спільні для сучасних країн, розташованих досить далеко одна від одної. Одна з них — це епоха давніх хліборобів, яка почалася понад сім тисяч років тому і тривала майже три тисячі років. Саме тоді було закладено підвалини технологій, на яких досі тримається цивілізація — хліборобство, тваринництво, металургія, зароджуються перші міста. Отож не дивно, що так багато спільних дослідницьких проєктів, які спрямовано на вивчення цієї епохи. Лише так можливо якісно відтворити сторінки давно забутої історії.

В Україні давніх хліборобів називали **трипільцями** — за назвою містечка на Київщині, де наприкінці 19 ст. проводилися розкопки. Саме ці люди понад шість тисяч років тому збудували найбільші на європейському континенті поселення, від яких можливо починати історію урбанізації на континенті.

Історична справка:

Михайло Відейко, доктор історичних наук, професор Київського столичного університету ім. Бориса Грінченка

Рештки посудин, знайдених на підлозі трипільського храму в Майданецькому 2016 року. Завдяки давньому звичаю залишати в будівлях посуд, дослідники мають добру нагоду вивчати гончарство та мистецтво давніх хліборобів

Широке дослідження трипільської культури почалося ще в 70-ті роки 20 століття, а з 2008 року до нього приєдналися археологи з низки європейських країн, серед яких і Німеччина. Фахівці з Німецького археологічного інституту (DAI) та університету ім. Крістіана Альбрехта з міста Кіль проводили разом із українськими археологами пошукові роботи на Черкащині та Поділлі.

Це було без перебільшення „друге відкриття“ цивілізації трипільців. Адже магнітометричні плани селищ площею від 2 до 3 квадратних кілометрів дали унікальні відомості не лише про реальну кількість жителів на суперпоселеннях — виявилось, що їх число могло сягати 2000-3000. Було відкрито (а потім і розкопано) низку громадських споруд — храмів. Сенсацією стало відкриття багатоканальних горнів для випалу мальованої кераміки — на сьогодні найдавніших у Європі.

Вчені-природничники не лише дослідили природні умови в часи трипільців, а й спробували оцінити вплив великих громад на довкілля. Вони зробили не менш дивовижне відкриття: уже шість тисячоліть тому трипільці використовували на полях органічні добрива. Це пояснює, звідки в давніх людей була можливість прогудувати на одному поселенні понад 10000 жителів. Війна перервала спільні дослідження, але настане день — і вчені повернуться на розкопки в місця, де колись височіли будівлі найдавніших міст Європи.

Es gibt in der alten Geschichte Europas Epochen, die moderne, weit voneinander entfernte Länder gemeinsam haben. Eine davon ist die Ära der frühen Bauern, die vor mehr als siebentausend Jahren begann und fast dreitausend Jahre andauerte. In dieser Zeit wurden die Grundlagen für Technologien gelegt, die noch heute die Basis unserer Zivilisation bilden: Ackerbau, Viehzucht, Metallurgie sowie die Entstehung der ersten Städte. Es ist daher nicht verwunderlich, dass es zahlreiche internationale Forschungsprojekte gibt, die sich mit dieser Epoche befassen. Nur durch diese Zusammenarbeit kann die längst vergessene Geschichte wieder ans Licht gebracht werden.

In der Ukraine wurden die frühen Bauern als **Trypillier** bezeichnet, benannt nach Trypillja – dem Ort in der Region Kyjiw, wo im späten 19. Jahrhundert bedeutende archäologische Funde gemacht wurden. Diese Menschen errichteten vor mehr als sechstausend Jahren die größten Siedlungen Europas, was als Beginn der Urbanisierung auf dem Kontinent gilt.

Die großangelegten Untersuchungen der Trypillia-Kultur begannen bereits in den 70er Jahren des 20. Jahrhunderts und seit 2008 machen auch die Archäologen aus mehreren europäischen Ländern, darunter auch Deutschland, mit. Die Experten des Deutschen Archäologischen Instituts (DAI) und der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel führten zusammen mit ukrainischen Archäologen Untersuchungen in den nahegelegenen Regionen Tscherkassy und Podillien durch.

Historische Anmerkung:

Dr. phil. Mykhailo Videiko, Geschichtsprofessor an der Borys-Hrintschenko-Universität Kyjiw

Maidanetske, Ausgrabungen im Jahr 2014.

Dies war, ohne Übertreibung, die „zweite Entdeckung“ der Trypillia-Zivilisation. Die magnetometrischen Karten von den sogenannten Supersiedlungen, die eine Fläche von 2 bis 3 Quadratkilometern abdeckten, lieferten einzigartige Informationen, nicht nur über die tatsächliche Anzahl der Wohnhäuser, sondern auch darüber, dass es zwischen 2.000 und 3.000 gewesen sein könnten. Zudem wurden zahlreiche öffentliche Gebäude, darunter Tempel, freigelegt. Eine besondere Sensation war die Entdeckung von Mehrkanalöfen zum Brennen von bemalter Keramik, die mit Abstand die ältesten in Europa sind.

Wissenschaftler untersuchten nicht nur die natürlichen Gegebenheiten während der Trypillia-Ära, sondern versuchten auch, die Auswirkungen dieser großen Gemeinschaften auf die Umwelt zu verstehen. Dabei machten sie eine ebenso überraschende Entdeckung: Bereits vor sechs Jahrtausenden verwendeten die Trypillianer organische Düngemittel auf ihren Feldern. Diese Praxis erklärt, wie es den Menschen der Antike gelang, in einer einzigen Siedlung mehr als 10.000 Menschen zu ernähren. Der Krieg unterbrach die gemeinsamen Forschungen, doch eines Tages werden die Wissenschaftler zu den Ausgrabungen zurückkehren, an den Orten, an denen einst die Gebäude der ältesten Städte Europas standen.

Mysteriöse Trypillier: Suche nach dem antiken Europa

Мальований посуд трипільської культури, п. н. 4го тисячол. до н.е.. Майданецьке, з розкопок трипільського храму в 2016 р.

Bemalte Gegenstände der Trypillia-Kultur, erste Hälfte des 4. Jahrtausends v. Chr. Maidanetske, aus den Ausgrabungen eines trypillischen Tempels im Jahr 2016.